

Radikalci pretresajo pogoje dem. kluba.

Kralj je Pašiću ponovno izrekel željo za sporazum z demokrati.

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Po prejemu pogojev demokratskega kluba se je pomaknila kriza za precejšen korak dalje. Radikalni klub sicer še ni razpravljal o pogojih, ki jih je stavil demokratski klub za vstop v vlado, vendar pa kaže že dejstvo, da je radikalni klub pustil Pašiću proste roke, na to, da bo prišlo do sporazuma med demokrati in radikalc, ker Pašić sam zagovarja in želi koalicijo z demokrati, in je tudi pri kroni zastavil v tem smislu svojo besedo. Situacija se je po seji radikalnega kluba ustalila. Pašić bo bržkone še tekom današnjega dne zaslišal nekatere poslanca iz radikalne stranke. Te konsultacije bodo trajale dva do tri dni. Po seji radikalnega kluba je izrazilo več poslancev obeh skupin napram novinarjem, da imajo vtis, da bo rabil Pašić

željo za sporazum z demokrati. več dni za razgovore s posameznimi zastopniki vseh struj v radikalni stranki. Beograd, 27. aprila. (Izv.) Po seji ministrskega sveta, na kateri se je razpravljalo samo o političnem položaju, se je podal Pašić na dvor in je ostal tam približno pol ure. Poročal je kralju o razvoju krize in zlasti o pogojih demokratskega kluba, ter o položaju, ki je vsled tega nastal v razvoju krize same. Naglašal je, da so demokratske zahteve prevelike in da je pod takimi pogoji vsak razgovor ž njimi nemogoč. Kralj je Pašićevo poročilo mirno poslušal ter izrazil željo, naj Pašić najde modus za sporazum z demokrati. Danes popoldne se je vršila ponovna seja ministrskega sveta, na kateri je vlada zavzela svoje stališče k zahtevam demokratskega kluba. Govori se, da mora biti situacija najkasneje do jutri popoldne razčiščena.

Poincare je te dni govoril ob odkritju spomenika padlim vojakom v občini Void tako, kakor bi govoril na njegovem mestu vsak nemški državnik, če bi se vojna končala v nemškem smislu. Dejal je med drugim: »Nemčija se danes trudi, da bi bili pozabljeni neposredni vzroki, ki so vrgli svet v nesrečo. Nemčija hoče ne s spokorniškim vedenjem, ampak z lažjo zastreti spomin na zločine, ki jih je izvršila med vojno... Šli smo v Porurje, da bi si vzeli garancije za to, česar nam Nemčija ne more dati. Nimamo sovražnih namenov in smo daleč od tega, da bi nastopali z grožnjami.«

Vse, kar je govoril nadalje, rezultira iz istih načel in premis. Nemci vidijo stvar v drugi luči, a če vpijejo o krivici, kažejo samo svojo zadrego in onemoglost. Kajti — kar je dovoljeno enemu, je dovoljeno drugemu. Lahko je oboje nemoralno. Toda Nemci so šli prvi v Belgijo, da si se ta ni hotela z njimi vojskovati. Niso je samo zasedli, ampak dobesedno oropali. Če so sedaj šli Francozi in Belgijci v Porurje, da si vzamejo to, kar so jim Nemci s podpisom obljubili — tedaj je to nedvomno toliko moralno, kolikor take reči sploh morejo biti moralne! Dobro lekejo je dal nemškim katolikom pariški kardinal Touchet v odgovoru na pritožbo nemških škofov: »Vi bi si kajpada želeli — piše francoski kardinal — da bi se mogli vaši ljudje po opustošenju cerkev, rudnikov in tovarn ne požigu celih vasi, potem, ko so prebrdli potoke krvi, mirno vrniti v svoje hiše, ki jih ni obiskal sovražnik in proglasiti to, kar proglašate sedaj: »nemški narod ne more biti odgovoren in ga ne morejo zadeti posledice njegovih dejanj!«

Tako je z moralno stranjo »gospodarske bitke ob Marni! Če Nemci — ž njimi pa tudi tujtami kak naš nemško orientirani ali pa sploh neorientirani list — vpiljejo o krivicah, tedaj bi bili moralni najprej ugotoviti, kaj je pravica. Ker pa so Nemci bili in so še danes mnjenja, da niso delali krivice, ko so plenili po Belgiji, tedaj francoska zasedba Porurja ni krivica, ampak je naravnost pravica in moralna potreba.

Nemci bodo morali priznati nov političen red v Evropi, obenem pa tudi nov, nravni red v človeštvu. Seveda je tako priznanje celo bolešno, ker je namreč treba samega sebe pribiti na križ.

Politične vesti.

* Pogajanja med demokrati in radikaleci se nadaljujejo. Demokratski klub ima dolge seje, na katerih se debatira o situaciji in o zahtevah, ki jih bodo staveli demokrati kot pogoj za vstop v koalicijski odbor, v katerem so gg. Davidović, Marinković, Dragutin Pečić, Pribičević, dr. Ribar in Šumenković. Temu odboru je poverjena stilizacija demokratskih zahtev in predlogov. Izgledi za nadaljnji razvoj krize se precej optimistični. Dasi se na obeh straneh opaža nepopustljivost, je vendar skoraj gotovo, da pride do sporazuma, ker je to edin izhod. Mnogo komentarja je vzbudil prihod vojvode Stjepana Stepanovića, ki ga v Beogradu smatrajo za predsednika izvenparlamentarne nevtralne vlade, ki bi nastopila v slučaju, ako bi se pogajanja med radikaleci in demokrati definitivno razbila.

* Kaj zahtevajo demokrati. Govoril se, da zahtevajo demokrati zase nastopne resortne: notranje zadeve, pravosodje, prosveto, vere, socialno politiko, agrarne zadeve ter šume in rude. Dalje zahtevajo mesto podpredsednika kabineta brez portfelja ter mesto podpredsednika narodne skupščine. Za podpredsednika kabineta je designiran Ljuba Davidović.

Dokazano je, da bi Nemčija z nekoliko dobre volje lahko poravnala reparacijske obveznosti, kakor bi Francija lahko nekaj popustila — toda tu ne gre za toliko in toliko milijard, gre za prestiž dveh močnih narodov, ki sta v zadnjih 50 letih menjala svoje vloge: l. 1871 je zmagala Nemčija nad Francijo, l. 1918 pa Francija nad Nemčijo. Z nastankom Bismarckove Nemčije je zavladal v Evropi nov red: prejšnjo reakcionarno »Sveto alijanso« je nadomestila germanska buržoazija od Hamburga do Trsta, od Rena do Visele in je skušala dati s sistemom velikih držav ravnotežje evropskim političnim in gospodarskim silam. Svetovna vojna je to lažljivo ravnotežje porušila in po štiriletnem človeškem klanju »na debelo« vzpostavila novo ravnotežje, sloneče na malih državah, ki naj skupaj s Francijo tvorijo protiutež pongermskim stremljenjem. Francija pa noče priznati novega reda de facto, kakor ga je priznala s podpisom versailleske pogodbe de iure. Vsa silna organizacija njenega socializma in internacionalizma ne more odtehtati ogromnega vpliva, ki ga ima na nemškem prestizu zainteresirani velekapital. Francija, dežela drobnih rentierjev, meščanov in slavohlepnih vitezov, dežela tradicionalizma in demokracije, rešuje ob »gospodarski Marni« — v Porurju — svojo čast in svojo nesporno pravico, kakor jo je v dosedanjih tisočletjih človeške zgodovine reševal vsak zmagovalec. Francija zahteva, da naj Nemci izvrše vse svoje obveznosti in priznajo nov evropski red. Če to prestavimo v navadno govorico, pomeni: Nemci se morajo ukloniti pred Francijo in se odreči svojim ciljem. Težka pokora, kajti ti cilji so cele nemške generacije navdajali s ponosom in jim budili vero v svetovni pomen nemštva!

V resnici je ves boj samo konkurenca med dvema skupinama velekapitala, vse drugo pa lepa dekoracija. Toda tudi boji ima svojo moralo in logiko. Zaenkrat je pač tako, da je morala in logika (seveda ne občečloveška, osebna) na francoski strani in da so Nemci zaradi tega tako glasni, ker se ne morejo ali nočejo temeljito spokoriti za grehe.

Če je Poincarejev govor »reakcijonaren«, kakor pišejo nemški listi, tedaj to nič ne pomeni, ker bi tako govoril tudi kak Cuno, če bi bil na njegovem mestu; očitki glede nasilja in krivice so ravno tako nepotrebni, dokler nimamo garancij, da bi Nemci v slučaju zmage postopali drugače. Sedanja nemška generacija, ki ima tako bogat besedni zaklad, kadar je treba dati duška ogorčenju nad francoskimi nasilji, je odobravalva vse vojne alarme, ni nikdar protestirala proti nemškemu valpetskemu režimu v Belgiji in severni Franciji. Seveda pa radi razumenjo, da nemški narod ni zadovoljen s svojim porazom. To je čisto človeško in opravičljivo, ne more pa

Sofija, 27. aprila. (Izv.) Sofijska »Zora« objavlja brzojavko iz Zagreba z dne 21. t. m., v kateri pravi, da je kralj Aleksander v lastnoročnem pismu povabil Radića v Beograd, da pa do danes še ni sprejel od Radića nikakega odgovora. (Vest prihaja nedvomno iz vrst revizionističnega bloka in ima očitni namen, kratiti ugled krone, ki si ga je zlasti pridobila s svojim odločnim nastopom pri reševanju krize. Op. ur.).

Beograd, 27. aprila. (Izv.) Šef oddelka za umetnost v prosvetnem ministristvu, g. Branislav Nušić, je odpotoval v Grčijo, da si ogleda tamošnje muzeje, po vzorcu katerih namerava urediti tudi naše muzeje.

Zagreb, 27. aprila. (Izv.) Pokrajinski namestnik za Hrvatsko in Slavonijo dr. E. Ćimić je večeraj zvečer odpotoval v Beograd.

London, 26. aprila. (Izv.) Danes dopoldne se je vršila v westminstrskem samostanu poroka angleškega princa Jurija, vojvode yorškega, drugega sina angleškega kralja, z lady Elizabeto Bowes-Lyon. Svečanosti je prisostvovala kraljeva obitelj, člani angleškega plemstva, ministri in diplomatski zbor. Vojvoda yorški je bil, kakor znano, kum našega kralja pri njegovi poroki.

London, 26. aprila. (Izv.) Doljna zbornica je sprejela zakonski načrt, ki priznava ženskam enako volilno pravico kakor moškim.

Moskva, 6. aprila. (Izv.) Litvinski
dopisni urad poroča, da je med sovjet-
sko Rusijo in Dansko sklenjena trgovin-
ska pogodba, slična onim s Češkoslovaš-
ko, Norveško in drugimi državami, ki
so obnovile trgovinske zveze z Rusijo.
Pogodba vsebuje tudi določbe glede o-
snovanja uradnih zastopstev, z vsemi
pravicami diplomatov, nadalje določbe
o zaščiti državljanov obeh držav, ter
prometne tranzitne določbe. Izmena li-
stin se mora izvršiti najkasneje osem
tednov po podpisu pogodbe.

Rim, 26. aprila. (Izv.) »Giornale d'Italia« piše, da bo pristopila Italija po za-
ključku avstrijsko-italijanske trgovin-

Rim, 26. aprila. (Izv.) »Rasegna Nazionale« prinaša polemiko italijanskega generala Cadorna zoper francoskega maršala Focha, ki je potrdil opise dogodkov pri Kobaridu. Cadorna oporeka zasluge, ki se pripisujejo maršalu Fochu pri operacijah italijanske armade ter obžaluje polemiko francoskega časopisa, ki bi lahko razdvojilo oba prijateljska naroda in žali v vojni padle vojake.

Rim, 6. aprila. (Izv.) Socijalistična organizacija »Lavoro« pozivlja svoje pristaše, naj proslavijo tam, kjer dopuščajo razmere, 1. maj s tem, da ustavijo delo. Kjer pa to ni mogoče, naj zaslužek tega dne podare v socijalistične namene in svrhe. V istem smislu je izdala poziv tudi maksimalistična skupina. (Kakor znano, je italijanska vlada prepovedala proslavo 1. maja).

Curil, 27. aprila. (Izv.) Predborza.
Pariz 37.35, Beograd 5.675, London 25.49
Berlin 0.0184, Praga 16.35, Milan 27.10
Newyork 550.25, Dunaj 0.0077, žig, krone
0.00775, Budimpešta 0.105 Varšava 0.012
Sofija 4.10.

Zagreb, 26. aprila, devize: Dufaj,
0.1355—0.1365, Berlin 0.33—0.335, Budima-
pešta 1.80—1.86, Milan 475—477, London
446—448, Newyork ček 95.5—96.5, Pariz
650—655, Praga 286.5—287.5, Sofija 68.5
Curih 1755—1765, Varšava 0.21—0.23, Bu-
karešta 46—46.5. Valute: dolar 95, aK
0.1355—0.1365, lire 470—475, franc. frank
645. Efekti: Ljubljanska kreditna 235—
245, Jugoslovenska 109—110, Slavenska
110—111, Praštediona 1020—1022, Trbovlje
920.

Trst, 26. aprila devize: Beograd 20.80—21.10, Pariz 136—136.50, London 94.05—94.25, Newyork 20.20—20.30, Curih 368—370, Praga 60—60.40, valute: dinarji 21.15—21.70, dolarji 20.15—20.25, aK 0.0280—0.0320

za notranjega ministra Svetozar Pribičević. Vendar pa so to zaenkrat le kombinacije, ker demokratski klub še ni razpravljajal o osebah, ampak so se vse razprave sukale v načelni smeri.

Pogoji demokratskega kluba za vstop v vlado. Na včerajšnji seji demokratskega kluba so bili definitivno določeni pogoji za vstop v vlado. Klub je stavil sledeče zahteve, ki so se pismeno sporočile g. Pašiću: kratek delovni program, delovna - volilna vlada; volilni značaj vlade se javno proglasi; če se pojavijo v vladi nesoglasja, ne poda demisije, temveč razpiše volitve; demokracijom pripade sedem ministrstev, med njimi ministrstvo notranjih zadev, predsedstvo narodne skupščine in podpredsedstvo vlade; v volilni borbi odpuščeni uradniki se naj reaktivirajo, oni pa, ki so kršili zakone, odpuste iz službe. Demokracije odklanjajo vsako sodelovanje z džemijetom, ker je verska organizacija muslimanov. Za slučaj, da stopi džemijet v koalicijo, se mora najprej strankarsko opredeliti, versko organizacijo pa opustiti. Redakcijski odbor je te zahteve pismeno formuliral, nakar jih je Davidović predal g. Pašiću. Pašić je izjavil, da bo zahteve demokratskega kluba proučil ter o tem referiral radikalnemu klubu.

Pokrajinsko namestništvo v Sloveniji bo vzpostavljeno? »Jutro« poroča, da bo demokratski klub posvečal posebno pozornost tudi razmeram v Sloveniji, kjer se najprej izvedejo reparacije pri uradništvu. Izgleda, da se zopet uvede mesto pokrajinskega namestnika, ki ga zasede bržčas politična osebnost.

Mussolinijeve reforme. Ministrski predsednik Mussolini se je tekom celega minulega tedna pogajal z zastopniki posameznih političnih skupin o reformi ustave in parlamenta, ki naj bi se predložila zbornici. Gre predvsem za ukinjenje nekaterih nepotrebnih ministrstev in vseh državnih podtajnikov. Znižanje števila poslancev odobruje večina političnih strank. Mussolini namerava ukiniti tudi razne parlamentarne diete ter mesto njih uvesti posebno odškodnino. Z več strani se predlaga tudi uvedba kazni za neopravičeno izostajanje poslancev.

Kmečka vstaja v Rusiji. Inozemski listi posvečajo pažnjo dogodkom na jugu Rusije kjer je razširjena nevarna kmečka kjer se je razširila nevarna kmečka vstaja. Boljševiki so že v strahu za svoj režim in skušajo vstajo za vsako ceno zatreti. Na ozemlju Dnjepra in v Podoliji je proglašeno obsedno stanje. Govori se o diktaturi Trockega. Leninova smrt je baje le še vprašanje nekoliko dni.

Dnevna kronika.

Dar beogradski naučni akademiji. Pred nekaj dnevi je umrl v Beogradu znani rentier Lazar Savić, ki je zapustil vse svoje veliko premoženje beogradski naučni akademiji.

Žrtve.

Delavska igra v 4 dejanjih. Spisal Alojz Petek, mizarški pomočnik.

(K premieri na mariborskem Ljudskem odru, dne 30. aprila 1923.)

Za svojo petnajsto in zadnjo predstavo v tej sezoni si je izbral mariborski Ljudski oder štiridejansko delavsko igro »Žrtve«, ki jo je spisal preprost mariborski delavec g. Al. Petek. Dejstvo, da se je mariborsko ljudsko gledališče odločilo vprijeti k 1. maju delo moža iz ubožne delavske hiše, ki mu ni omogočeno, da pridobi svojemu talentu dovoljne opore v študiju, je samo na sebi vredno pozornosti. Še več pozornosti pa je vredno delo samo, ki mu kljub nedostatnemu literarnemu znanju avtorja ne manjka ničesar, kar bi ne moglo biti na odru podano z uspehom.

Preprosta v sedanjosti znana zgodba boja med kapitalizmom in njega krivičnostjo na eni in obstanke ter hrepence na drugi strani so te »Žrtve«. Nič ne podajajo novega, a vendar gre vse tako k sreči, kot da je vzeto iz nas samih. Evo kratke vsebine:

Delavstvo v tovarni žida Wittmanna zgrabi v boju za zboljšanje svojega položaja za poslednje sredstvo — stavko. Tudi tovarniški delavec Mrak ne gre več na delo. V njegovi hiši vlada starka,

— **Obisk čeških študentov.** V počelku junija t. l. prirede češkoslovaški dijaški arhitekture poučno potovanje v našo državo in svrhu študije arhitektonskih spomenikov v Srbiji, Sarajevu, Zagrebu, Splitu, Dubrovniku in Trogiru.

— **Vojaški manevri v Vojvodini.** V okolici Sente se vrše vojaški manevri novosadske in subotičke divizije. Manevri vodi bivši vojni minister general Zečević.

— **Ruska gimnazija v Subotici.** Subotička ruska kolonija je prosila mestno upravo za prepustitev poslopja, v katerem bi se osnovala osemrazredna ruska gimnazija. Mestna občina je v to svrhu odstopila neko vojašnico, ki je več ne potrebuje. Na gimnaziji bodo poučevali samo ruski profesorji, ki živijo v naši državi.

— **Izseljevanje iz naše države.** V mesecu maju 1923 se je izselilo iz cele države 198 oseb, od teh 127 moških in 71 žensk. Po pokličen je 59 kvalificiranih delavcev, 38 nekvalificiranih, 57 poljedelcev, 36 prostih poklicev itd. Iz Srbije in Črne gore jih je 9, vsi ostali so iz drugih pokrajin.

— **Tristoletnica rojstva Shakespeara** so slavili 21. in 22. tm. na Angleškem.

— **Dražba umetnin kralja Milana na Dunaju.** Dunajski listi poročajo, da so se 24. tm. prodajale umetnine, ki so bile last bivšega srbskega kralja Milana. Kupei so bil večinoma Amerikanci.

— **Naraščanje prebivalstva v ruskih mestih.** Po najnovejši statistiki sovjetske vlade ima Petrograd 1.044.000 prebivalcev (l. 1920 komaj 722.000). Moskva 1 milijon 500 tisoč. V vseh večjih mestih raste število prebivalstva razun tam, kjer je lakota.

— **Laži-doktor v Sarajevu.** V zadnjem času je otvoril nek dr. Milorad Radosavljević v Sarajevu zobni atelje. Ker ni imel za to obratovanje oblastnega dovoljenja, ga je posetila tudi policija in zahtevala njegove dokumente. Navidezni zdravnik je pripovedoval dolgo povest o svojih študijah v Budimpešti, od koder je moral končno radi političnih deliktov pobegniti. Pri tem je izgubil vse dokumente. V Kragujevcu je prestopil k pravoslavni veri in je pri tej priložnosti zamenjal tudi ime. Prej se je pisal dr. Lajoš Damjan. Nekoč je baje tudi v neki zaupni misli ministarstva zdravja potoval na Dunaj in je dobil potni list na ime dr. Paul Katz. Potni list je pokazal tudi policiji. Ker pa mu niso verjeli, so ga zaprli in oddali sodišču. Vsa njegova povest je namreč od konca do kraja izmišljena in namišljeni doktor je čisto navadni slepar.

— **Češkoslovaška za domače delavstvo.** Kakor pri nas, tudi na Češkoslovaškem importirajo razna podjetja inozemsko delavstvo, večinoma Nemce in Avstrijce, domače pa zapostavljajo. V svrhu kontrole je izdala češkoslovaška vlada naredbo, glasom katere se morajo vsi inozemci brez izjeme ponovno zglašiti s svojimi dokumenti ter prositi za

dovoljenje, da smejo prebivati na Češkoslovaškem. Komur se to dovoljenje ne bo izdalo, bo moral takoj zapustiti češkoslovaško ozemlje. Tako postopajo tudi v Nemčiji in drugod, kjer vlada velika brezposelnost. Vsakdo pač skrbi najprej za svoje ljudi, potem šele za tujca.

— **Povečanje sovjetske rdeče armade.** Iz Moskve poročajo, da se je komunistični kongres izjavil za povečanje rdeče armade. Čičerin in Krasin sta na tem kongresu odločno nastopila proti temu, da bi se v Rusiji obnovil rdeči teror, ki je prinesel izstradanemu prebivalstvu že toliko gorja. Izjavila sta, da v tem slučaju takoj odstopita.

— **Nemške obveze — 31 milijard zlatih mark.** Na konferenci soc. demokratov v Berlinu je javil bivši minister Müller, govorec o izjavah lord Curzona, da so te izjave povoljna baza za definitivno ureditev reparacijskega vprašanja. Nemške reparacijske obveze se lahko računajo na 31 milijard zlatih mark; od teh dobi Francija 26 milijard.

— **Otrok iz maščevanja zažgal hišo.** V Köverodorfu v Šleziji je pred par dnevi do tal pogorelo tamošnje veleposestvo. Gospodarska in stanovanjska hiša z vsemi zalogami, orodjem in pohištvo sta popolnoma uničeni. Sodna preiskava je dognala, da je zanetil ogenj 11-letni otrok iz maščevanja, ker ga je stari oče, lastnik tega posestva, radi neke tatvine kaznoval.

— **Italijanski narodni praznik** dne 21. tm. so porabili Italijani na Reki v to, da so prisegli zvestobo — italijanskemu kralju. Na Dantejevem trgu se je zbrala legija z karabinjerji, alpini in oddelki mornarice, ki so vsi prisegli zvestobo kralju in vladi. Takšna je »samostojnost« Reke!

— **Uporaba kolekov emisije pred 1. februarja 1923.** Po nalogu ministrstva za notranje zadeve 12075 z dne 4. aprila 1923, oziroma razpisu uprave državnih monopolov I-P 6038 z dne 22. marca 1923 se priobčuje sledeče rešenje generalne direktorije posrednih porez z dne 13. februarja 1923 v ravnanje: Koleke, prejele od strank pred 1. februarjem 1923 za rešenje (odloke, uverjenja itd.) se mora uporabiti na način, da se jih prilepi na vlogo (prošnje, predstavo, zapisnik) dotične stranke. Pri izdajanju rešenja (odloka, uverjenja itd.) se mora na rešenju pripomniti, da je taksa prilepljena in po predpisih uničena na dotični prošnji. V izvršenju gornjega naloga se naroča: Na rešenju, (uverjenju itd.) katere se izda na podlagi prošnje vložene pred 1. februarjem 1923, kateri so bili priloženi za rešenje koleki stare emisije, je na mestu odrejenemu za kolek, stavi klavzulo: Kolek za rešenje po ta. postavki.... v znesku D..... prilepljen in razveljavljen na prošnji, vložek šteje.... V vseh drugih slučajih pa je koleke za rešenje prilepliti na rešenje in jih po predpisu razveljaviti.

— **Jajca so draga, meso je drago,** zato uživajte »Pekatete«, ki so enako redilne, kakor meso. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Zavratna bolezen je bila močnejša od slabotnih sil zdravnika. Na smrtni postelji ležec pa pokaže Pepček — za otroka skoraj nerazumljivo — da je sin onih, ki gledajo v boju za svoj obstanek odrešilno delo za vse človeštvo. Svojega očeta prosi obljube, da tudi po njegovi smrti ne zapusti tovarišev-delavcev vse do tlej, da ne zmaga pravica. Ganjen oče tej prošnji ugodí.

A tudi tovarnarja Wittmanna tlačijo skrbi. Delo stoji, tovarna propada. Zdravnik ga ne uboga. Tovarnar ga spodi z svoje službe. Vsa prigovarjanja vije tovarniške pisarne Handla, da ugodí delavstvu, ostane brezuspešna. Očetova krutost ne ostane brez vpliva na mehko dušo hčerke-edinke Milke. Na tistem ljubega dr. Pavliča se pridruži njegovemu idealnemu delu in stopi odkrito čez zagovornike delavstva, četudi jo oče raditega požene iz hiše. Pod streho borbe delavske hišice Mraka vzcvete zanj novo življenje v odkritju ljubezni, ki gori v sreči dveh mladih duš, njenem in zdravnikovem. Združena v ljubezni drug napram drugemu delita ljubav trpečemu delavstvu. Četudi uživa Mrak podporo Milke in zdravnika, vendar ga njegova telesna bolezen in še bolj poročilo, da se med delavstvom krha ona trdna volja, ki bi mogla edina prinesiti uspehov, tlačita k tlom in mu vsiljujeta dvom nad uspešno završitvijo njegovega

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Pogajanja z elektrarno Fala radi električne razsvetljave mesta, so v polnem teku. — Mestni občinski odbor se je v svoji seji dne 25. t. m. soglasno izrekel, da je v principu prispevek do ene četrtine v znesku po 100.000 Din. za postavitev transformatorja — eno četrtino prevzame tovarna bakra v Zgornji Bistrici, drugo polovico pa elektrarna Fala. To je vsekakor ugodna rešitev tega preperečega vprašanja, ki pa je za mesto velikega pomena. Celo zadevo vodi s posebno vneto zelo spretno župan Danijel Omerzu.

Celjske vesti.

Mestno gledališče v Celju. V torek, dne 24. tm. so gostovali na celjskem odru člani ljubljanskega narodnega gledališča z Ogrizovičovo dramo »Hasanaginica«, v kateri je igral vlogo Hasanage g. Markovič, predsednik združenih jugoslovanskih igralcev in član zagrebškega narodnega gledališča. Izvzemši morda kake slovenske narodne igre, še ni bilo nikdar poprej tako velikega navala na gledališče in tudi ne toliko neupravičene zamere, ker pač ni bilo mogoče preskrbeti vsem reflektantom sedežev. Celi potek igre, vsebina in kreiranje vseh pristno jugoslovanskih tipov, je občinstvo naravnost fasciniralo ter ganilo do solz. Burni aplavz ter zelenjem in s cvetjem posipani oder je kazal iskreno hvaležnost občinstva. Po vpriporitvi se je vršil prijateljski sestanek, ki je potekel do odhoda vlaka proti Ljubljani zelo animirano.

Razne celjske prireditve v bližnjem času. Dne 29. tm. igra v proslavitev 1. maja izobraževalno društvo »Svoboda« v celjskem mestnem gledališču Krista novo dramo »Samosvoje«. Ženska podružnica CM družbe priredi 10. maja, v slučaju slabega vremena pa 13. maja svetilni dan s koncertom v mestnem parku. Dne 12. maja se vrši v mestnem gledališču slavnostna akademija celjskega Sokola s telovadnimi in raznimi drugimi točkami. Dne 14. maja ima Celje v svojem okrilju dične srbske goste. Najstarejše srbsko pevsko društvo Stanković priredi ta dan svoj koncert. Predpriprave za dostojen sprejem so že v teku. Dne 3. junija se vrši pod milim nebom velika ljudska veselica podružnice Jug. Matice. Za to se je konstituiral že poseben veselilni odbor.

Tatvina. Ker je osumljen tatvine drv, je bil oddan dne 23. tm. v zapore celjskega okrožnega sodišča samski delavec Jože Sedlar, pristojen na Hrvaško. Po zimski 1922-23 je izginilo trgovcu Iv. Čarterju iz Bukovega žlaka večji kvantum drv v gozdu na Slominiku, ki so se potem prodajale naprej, ne da bi se bilo moglo storilca takoj zasačiti.

Podpirajte Jug. Matico!

poslanstva. Ko zvečer pol dvomov in malodušnosti lega k počitku, se mu v polsnu prikaže Pepček, da ga opozori na obljubo vztrajnosti.

Končno se začenja tudi ledena duša žida Wittmanna tajati. Vedno bolj spoznava težo osamljenosti, ki mu jo je prineslo njegovo naziranje o pravici. Ko izbruhne v delavskih vrstah še ti fus, je njegov odpor zlomljen. Pripravljen pogajati se z Mrakom pride k njemu kot zastopnica delavstva hčerka Milka, ker sta tudi Mraka vrgla bolezen in delo na mrtvaško posteljo. Videč, da je minila doba, v kateri mu je bilo delavstvo le sredstvo v dosegu njegovih osebnih ciljev, v kateri ni bilo treba govoriti o človečanstvu in pravičnosti, se umakne Milki, prepusti ji vodstvo tovarne in blagoslovi njeno zvezo z dr. Pavličem. Ko bi naj zasijalo v tovarni zopet solnce sreče in pravice, pade zadnja žrtev kapitalizma, — umre Mrak. Preko žrtve je zmaga pravica, krivica pa kljuje še naprej dušo Wittmanna.

Tak je potek in konec te zanimive igrice, ki bo žela gotovo mnogo priznanja in pozornosti. Izrazita socialna tendenca, ki je lastna celemu delu, ki pa se skrbno ogiba vsega, kar bi moglo delo potegniti v močvare dandanašnjega razbitega socialnega gibanja, bo blagodejno vplivala na vsakogar, ki se ni odmrnil veku.

Bratko Kreft

Mariborske vesti.

Maribor, 27. aprila 1923.

m Spremembe na mariborski pošti. Poštarica Amalija Gliha je premeščena iz Maribora v Ljubljano, začasno pa je upokojena poštarica Jožica Grilc.

m Sonatni večer. Opozorjamo ponovno na sonatni večer, ki ga priredita mariborska umetnika ga. Brandl-Pelikanova in g. Herman Frisch v soboto ob 20. uri zvečer v Götzovi dvorani. Izbran program bo nudil vsem posetnikom res umetniški užitek. Predprodaja vstopnic pri Höferju v Šolski ulici.

m Falska elektrarna jugoslovenska delniška družba. Kakor poročajo iz Beograda, je dobila Jadranska banka sporazumno z drugimi denarnimi zavodi dovoljenje za osnove delniške družbe, ki prevzame falsko elektrarno. Polovico glavnice prevzame švicarsko društvo, ki je elektrarno zgradilo. Sedež družbe se prenese v Beograd. Družba se je obvezala, da bo dobavila potreben tok za elektrifikacijo nekaterih železniških prog.

m Kukavica, oznanjevalka spomladi, ki je danes prvič oglasila v mariborski okolici. Novico nam je prinesel prijatelj iz okolice. Če tudi se je razveselil njenih pomladanskih zvokov, je bil ves potrt, ko se je spomnil starega narodnega pregovora: kolikokrat ti zapoje kukavica, toliko let bo še živel. Zapela je namreč samo dvakrat. Torej bo živel samo še dve leti. Bil je baže radi tega tako nejevoljen, da je zavrzel zadnjo srebrno kremo, ki jo je nosil v žepu, da bi ž njó razljul, ko bo prvič slišal kukavico. No, ipam, da se je kukavica zmotila.

m Zaključna slavnost na obrtno-nadaljevalni šoli v Mariboru. Kakor minula leta, se zaključni pouk na mariborski obrtno-nadaljevalni šoli tudi letos na svečan način Slovensko obrtno društvo v Mariboru je zavedajoč se velikega pomena obrtnih šol, tudi letos razpisalo nagrade za najboljše učence, ki naj vzpodbujajo obrtniški naraščaj v vsakem delu in stremiljenju po napredku. Svečana izročitev nagrad, združena z razstavo vajeniških del in risb se vrši v nedeljo, dne 29. aprila ob 10. uri dopoldne v telovadnici državne realke v Krekovi ulici, kjer se zberejo učenci pod vodstvom svojih učiteljev. K svečanosti so vabljeni vsi gg. mojstri, da se ob tej priliki sami prepričajo o napredku svojih učencev. Načelniki posameznih združenj se naprošajo, da opozore vse svoje člane na to prireditve in jih povabijo k udeležbi. Vstop prost. Prostovoljni prispevki so namenjeni za vajeniški dom. Vabljeni so tudi vsi prijatelji mladine. Razstava vajeniških del bo odprta tudi v ponedeljek. — Slov. obrtno društvo v Mariboru.

m Velika pomožna akcija za stanovanjske reveže. Prejeli smo: V proslavo pričakovanega veselja dogodka v kraljevi hiši, se je po inicijativi Mar-Stana v Mariboru zapričela v velikem obsegu rešilna akcija v pomoč takim stanovanjskim revežem, ki so takorekoč na cesti, ter onim, ki so postali na svojem zdravju žrtve stanovanjske bede. Za te reveže naj se v smislu te akcije še letos iz prostovoljnih darov bodisi v materijalu ali v gotovini zgradi večje poslopje z malimi sobami in kuhinjo. Ali izvede to akcijo Mariborska Gradbena Akcija ali Kreditna stavbena zadruga »Mojmir« ali od obeh poploma neodvisen akcijski odbor, o tem se bo že v kratkem odločilo. Začasno se je sestel pripravljajni akcijski odbor, ki ima v petek dne 27. aprila svojo prvo sejo. Akcijski odbor se razširi z zastopniki predvsem pristojnih oblasti, vseh kulturnih društev, šol in podjetij. O prvem tozadevnem načrtu je projektirana predvsem nabiralna akcija prostovoljnih prispevkov, ter smotru primerna velika ljudska veselica s tombolo itd. Tudi se bo apelirala na vsa društva, da se v tem času ne vrši nobeno drugo nabiranje darov in da javnost upošteva, da je ta akcija trenutno najbolj potrebna. Tudi kdor ne pozna človekoljubja, bo moral to akcijo podpirati že iz zdravega egoizma. Kajti stanovanjska beda v Mariboru je res postala tako neznosna, da tudi v najboljšem slučaju, ako se bo letos kaj malega gradilo, se bo gradilo le za gmotno situirane ljudi, dočim glede revežev mora že prihodnjo zimo izbruhiti katastrofa. Za letošnjo zimo so na cesto vrženi siromaki nadlegovali stanovalce po hišah v spremstvu premraženih

otrok s prošnjami za podporo in za bivališče. Kdor se hoče temu zlu tudi le kot egoist izogniti, bo radevolje prispeval za to pomožno akcijo. Osnovatelj akcije se je privatno obrnil v Beograd, da sme akcija nositi protektorat Nj. Velikanstva kralja Aleksandra samega. Prošnja se obnovi tudi oficijelno potom naslova prirediteljev. Projektirani dom bo nosil ime prvorojenca v kraljevi hiši. Slična akcija se priporoča tudi povsod tam, kjer je stanovanjska beda slična kakor v Mariboru. Vsekakor pa je pričakovati, da se ta akcija podpira tudi izven Maribora. Na ta način se bo Maribor najlepše odločil za lani izostali kraljevi poročni dar.

m Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Pododbor Maribor profesorskega društva SHS je daroval Dijaški kuhinji Din. 200 naše vena na grob 4. c. dr. Karlu Verstovšku. Prisrčna hvala!

m Ljudska univerza. V ponedeljek dne 30. t. m. ob pol 20. (8.) uri zvečer predava g. inž. Kukovec o »Tagoreu kot umetniku«.

m Darovi za PTL. Namesto vencev za umrlega gospoda Alojza Eizla v Mariboru sta darovala gosp. ravnatelj jugoslovanskega Lloyd B. Wahrshauer in g. ravnatelj Gzoss po 50 Din.; Tovarna jug. Lloyd pa je darovala 100 Din. Učitelj Cujnik od Sv. Jurija v Slov. gor. je nabral zopet 125 Din. 95 p. Gospod dr. Viktor Kac, zobozdravnik v Mariboru, je nakazal 200 Din., čevljarski mojstri v Mariboru po 125 Din. kot delež dobička prirejenega plesnega venčka. Liga se zahvaljuje darovalcem, prosi pa, da se spominjajo tudi drugi na ligo.

m Grajska klet. Danes v soboto, koncert polnočestvilne godbe glasbenega društva »Drava«. Začetek ob pol 20. uri. Vstop prost.

Narodno gledališče

Repertoire:

Petek, 27. aprila zaprto.
Sobota, 28. aprila: Faust izv. Gosp. vanje gg. Balabana (bariton), Sowilskega (tenor) Zathega (bas), članov ljubljanske opere.
Nedelja, 29. aprila: Pri treh mladenkah, izv. kuponi. Gostuje g. Sowilski (tenor), član ljubljanske opere.
Ponedeljek, 30. aprila zaprto.
Torek, 1. maja: Ubijač, izv. V proslavo 1. maja.

—□—

»Faust«. Ker so gostje zagrebške opere gg. Hržič, Knittel in Flegel (o katerih smo poročali, da nastopijo pri sobotni predstavi »Fausta«) zadržani, bo to gostovali pri sobotni predstavi »Fausta« gg. Balaban (bariton), Sowilski (tenor), Zatheg (bas), člani ljubljanske opere.

»Faust«. V soboto, 28. aprila se po daljšem času vprizori krasna Gounodova opera »Faust«. To predstavo bo nedvomno smatrati kot premijero, ker je čisto novonastudirana (režija: ravnatelj opere g. Andro Mitrovič). Opera »Faust«, ki se vprizori po vseh največjih in manjših odrih. (kjer gojijo opero), je eno najglobljih in najpriljubljenejših dramskih del. Smet svetovnega genija Goetheja je bil podlaga znamenitemu komponistu Gounodu, kateri je vdahnil pesniškemu delu odgovarjajočo glasbo, na posebno fino občuten način. Sentimentalne scene se prelivajo v močno dinamične in dramatične ter obrtno, zdaj sije sonce, zdaj se grmadijo in kopičijo težki oblaki, ki pa jih zopet razjane svetel blisk... Torej vedno spreminjanje, prelivanje, tako, da ta glasbeni umotvor tudi laik uživa z vso naslodo. Zanimiva bo tudi zasedba pri tej predstavi. Da bo predstava čim odličnejša, bo pela Siebla gđ. Gajeva, dasi je angažirana za prve vloge; Marto poje gđ. Kogojeva (preje gđ. Petkova), Brandnerja poje g. Janko, Marto poje ga. Mitrovičeva, ki nas je v tej partiji že parkrat ljubko presenetila. Kot kroka vsega hodo pa odlični gostje ljubljanske opere in sicer g. Balaban (bariton), g. Sowilski (tenor), g. Zatheg (bas). Gospod Balaban, ki ga je nedavno angažirala ljubljanska opera, se nam je pred kratkim predstavil v »Traviati« kot Alfredov oče. Takrat smo spoznali, da je g. Balaban pevec, ki mu ni ne pevsko ne igralsko niti najmanjše oporekati. Glas kot igra sta v odličnem skladu, tako, da ne vidiš na odru ne pevca, ne igralca, ampak edino osebo, ki jo interpretira do najmanjših potankosti. Isto

moremo reči o g. Sowilskemu (tenor), ki nas je že večkrat posetil »Pri treh mladenkah« kot Schubert in »Faust« kot »Faust«. Že pri prvem gostovanju v »Faustu« si je namah pridobil simpatije občinstva. G. Hugo Zathega mariborsko občinstvo še ne pozna. Je to eden najodličnejših članov ljubljanske opere, kjer sodeluje že več let in uživa pri ljubljanskem občinstvu izvanredne simpatije. Pri nas bo odlični gost kreiral »Mefista«, ki je ena njegovih najboljših partij. S svojim močnodonečim basom in elegantno igro nam poda »Mefista«, kot si ga drugačnega ne moremo predstavljati. Skratka: sobotna predstava bo nudila prvovrstni umetniški užitek, zato naj nihče ne zamudi ugodne prilike ogledati si to predstavo, ki bo nedvomno ena najodličnejših glasbenih predstav letošnje sezone.

»Ubijač«. V proslavo 1. maja vprizori mariborsko gledališče znamenito dramatisacijo romana Emila Zole »Ubijač« (L'Assommoir), ki sta jo priredila W. Busnach in O. Gostineau. O dramatisaciji se je izrazil sam Zola, da je zelo posrečena. V Parizu so jo v kratkem razdobju vprizorili tristo krat. »Ubijač« je ena najboljših dram svetovnega repertoarja. Delo obsega 5 dejanj, ki so razdeljena na 9 slik. Nastopa okrog 30 oseb. »Ubijač« je grandiozna slika iz življenja pariških nižjih slojev: zidarjev, kovačev, peric, šivilj itd. Od slike do slike se stopnjuje napetost, življenje valovi kakor razburkano morje. Emil Zola je mojster v umetniškem podajanju resničnega življenja. »Ubijač« bo pri nas podan v modernem režiji in bo nedvomno ena najbolj učinkovitih vprizoritev v letošnji sezoni.

Kultura in umetnost

Gostovanje baletnega ansambla zagrebške opere v Mariboru. V torek smo imeli drugič priliko videti na našem odru odlični baletni ansambl zagrebške opere. Kot nastopna točka je bila na vzporedni baletni pantomima: Prevarjeni Pierrot. K. M. Weberjeva skladba »Pozor k plesu« je že nekaka programska glasba in tvorja lahko podlago, aspeksi sceničski ilustraciji, ki odgovarja v bistvu ideji, ki jo je imel komponist pri ustvaritvi svojega umotvora. Učinek baletne pantomime pa bi bil seveda večji, ko bi se bila podala glasba v originalni orkestralni prireditvi, kajti v orkestru leži večja muzikalna izraževalna moč kot v klavirju, ki pa je bil še tograt slab in čigar igranje tudi ni bilo ravno v pianistiškem oziru na višku. V baletu, kjer se združuje jejo skoroda vse umetniške panoge, pa je treba, da je tudi muzikalni del na istem višku, kakor pa mimiški, plesni in dekorativni. Stara oblika pantomime, katero je že gojil slavni Rim, pa ima tudi pri nas Slovenceh svojega zastopnika v Jos. Ipavčevem »Možiku«. Želja, da bi se prvovrstni zagrebški ansambl lotil tega domačega dela, je gotovo utemeljena. Naši domači umetnosti bi s tem storil veliko uslugo, kajti povzdignili bi umotvor, ki si v istini zasluži vsled svoje muzikalne vsebine, da se ga otme pozabljenosti. Predvsem pa bi bila uprizaritev Ipavčevega dela za naš Maribor privlačna točka, saj je bil rajni J. Ipavec v svojem delovanju tudi zvezan z muzikalnimi stremiljenji svoječasnega Maribora. — V drugem in tretjem delu vzporeda so bili združeni posamezni plesi s pastre menjavajočo razporedbo. Podale so se takorekoč ilustracije k skladbam Chopina, Griega, Gounoda, Ljadora, Sarasate i. dr., nastopile so plesalke Margareta Froman, Ana Ridel in Olga Orlova ter plesalec Maks in Valentin Froman. Margareta Froman in Maks Froman kot solista, drugi v ansamblu. Griegovoga Leptirja in Ljadove Latke smo že videli prvipot, vse druge točke so bile nove. Imeli smo spet priliko, občudovati gracioznost kretanja, virtuoznost plesa, skladnost barv ter kras kostumov. Skratka: dovršeno harmonijo vseh umetniških momentov, v službi celokupnega učinkovanja. Uspeh je bil popoln, pritrdjevanje živahno in več točk se je moralo ponoviti. Žal pa, da obisk ni bil zadovoljiv. — II. D.

x Umetniški klub »Grohar« je imel te dni svoj redni letni občni zbor na katerem je pregledal svoje dosedanje delovanje, ki obsega razen drugih uspehov tudi šest lepo uspešnih umetniških razstav ter ugotovil smernice za bodoče delovanje. Izvolil se je nov odbor, ki se je na prvi seji takole konstituiral: predsednik prof. V. Cotič, podpredsednik

nadzornik A. Gvajc, tajnik R. Rehar, prvi blagajnik pos. ur. Kranjc, drugi blagajnik prof. Zagar, gospodar strok. uč. Dimnik, odbornika prof. Ravnikar in akad. slikar Peteln, revizorja arhitekt Schell in gđ. Avgusta Santlova. — Klub priredi v kratkem več razstav v Mariboru in drugod.

x Ljubljanski umetniki v Mariboru. Na binkoštno nedeljo dne 20. maja t. l. otvori naš mariborski umetniški klub »Grohar« svojo VII. razstavo, razstavo ljubljanskega umetniškega kluba »Vesna«. To bo v vsej naši zgodovini prva razstava ljubljanskih umetnikov v Mariboru.

x VIII. razstava umetniškega kluba »Grohar« v Mariboru. Kakor lani, tako priredi tudi letos o priliki obrtno-industrijske izložbe naš umetniški klub »Grohar« svojo razstavo. Razstava se bo vršila istotam kakor lani od 15.—26. avgusta. Ker je v zadnjem času pridobil klub več novih članov, bo ta razstava v vsakem oziru popolnejša in obsejnejša nego je bila lanska.

Sokolstvo.

o Načelstvo Kola jahačev naznanja, da se v soboto 28. t. m. jahalna vaja ne vrši, prihodnja vaja se naznani potom okrožnice. Zdravo!

o Na dr. Viktor Murnikov večer. Ki ga priredi Ljubljanski Sokol v soboto zvečer zasluženemu Sokolu, prideta kot zastopnika ČOS načelnik dr. Vaniček in podstarosta Stepanek.

o Sestanek vsega sok. članstva se vrši v ponedeljek 30. aprila v veliki dvorani Narodnega doma s pričetkom ob 20. uri zvečer. Spored: Poslanica JSS poročila br. Janko Serbec, Obveznost telovadbe za članstvo, razdelitev diplom tekmovalcem. Udeležba za člane in članice obvezna.

Gospodarstvo.

g Mariborsko šejmsko poročilo z dne 24. aprila 1923. Prignalo se je: 6 konjev, 5 bikov, 92 volov, 195 krav in 6 telet. Skupaj 304 komadov. Povprečne cene so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže K 52—60, poldebeli voli 49—51, plemenski voli 48, biki za klanje 36—54, klavne krave debele 45—53, plemenske krave 38—44, krave za klobasarje 31—37, molzne krave 37—50, breje krave 37—50, mlade živina 44—47.50. Mesne cene: Volovsko meso I. vrste 1 kg K 92—96, II. vrste K 88—92. Meso od bikov, krav, telet 1 kg 84 K. Telečje meso I. vrste 1 kg K 96, II. vrste 92. Svinjsko meso sveže 1 kg K 140—160.

g Paroplovni promet med Jugoslavijo in Rumunijo se otvori v začetku maja letošnjega leta. Delegacija rumunske in jugoslovenske vlade so na zadnji seji definitivno rešile vsa sporna vprašanja glede prometa v Bega-kanalu in med Velikim Bečkerekom in Temesvarom. Končna redakcija doseženega sporazuma se bo izvršila te dni v Cluj. Rumunska vlada je odposlala te dni v Temesvar delegata prometnega ministrstva, ki naj prouči vprašanje zgradbe pristaniške luke ob Bega-kanalu.

Izpred sodišča.

Maribor, 23. aprila.

Preprečenje uradnega posla.

Stanovanjski urad mestnega magistrata v Mariboru je nakazal Ivanu Vobniku stanovanje v hiši Andreja in Marije Pavlin v Magdalenski ulici št. 17. To pa hišnima posestnikoma ni bilo po volji. Posredovati je moral stanovanjski urad, da se je mogel Vobnik preseliti v nakazano mu stanovanje. Pri tem so nastali stroški v znesku 150 D, ki pa jih hišna posestnika nista hotela prostovoljno poravnati. Radi tega se je dne 10. marca po nalogu mestnega magistrata podal mestni iztirjevalec Ivan Jeremič k Pavlinovim, da iztirja stroške eventualno prisilnim potom. Ta pa sta plačilo izrecno odklonila. Nato je iztirjevalec izjavil, da mu naj pokažeta stanovanje, da izvrši ruhez. Hotel se je podati v soboto. Pri tej priliki pa ga je zgrabil hišni posestnik za roke in ga sunil nazaj, tako, da je bil iztirjevalec primoran se podati po asistenco. Ko se je potem vrnil s stražnikom, ni bilo hišnega posestnika doma. Njegova soproga, ki je bila na dvorišču, pa je, ko je zapazila uradne organe, tekla v hišo in zaklenila hišna in

stanovanjska vrata. Uradne organe pa je zmerjala z besedami: »Sram vas bodi, da trije moški greste na eno žensko.« Ključavničarja, ki je na poziv iztirjevalca prišel, da odpre vrata, je pozivala, da naj jih ne odpre. Ker je pustila tičati ključ v stanovanjskih vratih, jih ključavničar ni mogel odpreti in je tako preprečila, da iztirjevalec ni izvršil svojega uradnega posla. Andrej in Marija Pavlin sta bila pred okrožnim sodiščem obsojena radi pregreška po § 94 srb. k. z., zadržanja tudi radi prestopka razžaljenja uradnih organov in vmešavanje v uradne posle in sicer Andrej Pavlin na 500, Marija Pavlin pa na 700 D denarne globe.

Zopet fantovski pretep.

V nedeljo dne 4. februarja se je zbralo več fantov pri posestniku Francu Weingerlu v Kozjaku, okraj Maribor, kjer je bila godba. Konečno so se fantje — kakor je pri takih prilikah slučajno — šepili. Takoj pri prihodu delavca Ivana Šušteršiča iz Ceršaka, tesarja Antona Tišlerja iz Kozjaka in posestniškega sina Jožefa Maierbrugerja iz Ceršaka, ki so bili oboroženi s približno en meter dolgimi železnimi svedrom in ročicami, so odšli brata Jožef in Franc Harec, Julij Fakič in Andrej Pezdikec ter še nekaj drugih fantov, ker so se bali prvih treh. Vsi trije oboroženi so se potem tudi podali pri drugih vratih na prosto ter napadli Harecovo družbo. Začel se je pretep, pri katerem je Tišlar obdeloval Jožefa Hareca z ročico po glavi. Da bi napadeni ubranil udarce, je podržal v bran levo roko, po kateri pa je dobil tako hud udarec, da mu je bila prelomljena ulna. Razen tega pa je zadobil tudi dve poškodbi na glavi. Šušteršič pa se je lotil Julija Fakiča. Udaril ga je s svedrom po desnih sencih in nad gornjo obrvjo desnega očesa s tako silo, da je padel v nezaveš in zadobil pretresenje možganov. Tišler in Šušteršič sta bila obsojena radi hudodelstva težke telesne poškodbe vsak na 5 mesecev ječe, dočim je bil Maierbruger, kateremu se ni dalo dokazati, da bi se dejansko udeležil pri tepežu, oproščen.

Sport.

: Prvenstvena tekma ISSK Maribor : SK Rapid, Maribor se vrši v nedeljo dne 29. aprila t. l. popoldne v Ljudskem vrtu. Čas še naznanimo.

: POLNP. Prvenstvena tekma med Mariborom in Rapidom se bo vršila v nedeljo, dne 29. aprila t. l. na prostoru Maribora in to: ob 14. uri tekma rezerv, sodnik g. Honomihl; ob 16. uri tekma prvih moštev, sodnik se določi pozneje. Služba na igrišču gg.: Frankl in Nemeš. Blagajno ima S. V. Rapid.

: ISSK Maribor pozivlja tako prvo, kakor tudi rezervno moštvo, da je v nedeljo kompletno in točno pripravljeno za prvenstveno tekmo s SK Rapid. — Kapetan.

Objave.

§ 1. maj. Zveza jugoslovenskih železničarjev podružnica Maribor priredi s sodelovanjem vseh odsekov narodno železničarskega glasbenega društva »Drava« proslavo delavskega praznika v vseh prostorih Narodnega doma od 16. ure naprej. Na sporedu: godba, petje, ples. Vstopnina 5 Din. Ker je čisti dobiček namenjen izključno za podpore bolnim tovarišem-železničarjem, uljudno vabimo vse članstvo ter vse narodno občinstvo na mnogobrojno udeležbo.

§ Društvo Napredne mladine iz Primorja v Mariboru vabi Primorce in pevce društva »Jadrani« na ustanovni občni zbor, ki se vrši dne 29. aprila ob 10. uri v gostilni »Maribor«, Vetrinjska ulica. — Pripravljali odbor.

§ Planinci, kateri ste dobre volje, se naprošate, da se pred vsakokratnim odhodom na Mariborsko kočjo oglasite v trgovini I. Kravos, Aleksandrova 13. Tam se vedno dobi kaka malenkost za MK. Vsak pravi planinec naj si v čast šteje, ako more tozadevno planinstvu kaj pripomoči. Planin. Zdravo!

§ Mariborska kočja. Iz Maribora mimo kadetnice, ali pa iz Hoč čez Reko 3 ure. Priznana dobra postrežba z vsem, kakor v mestnih restavracijah, dalje tudi jajca, mleko in maslo vedno na razpolago. Ker je sneg že izginil, je tura za vsakogar, še tako salonske planince, priporočljiva, ter v spomladni obleki naravnost vabljava.

§ Mestni kino. »Indijska mladenka« ameriški film v 6 dejanjih v glavni vlogi Mabel Sert in Milton Silis se predvaja v petek, soboto, nedeljo in ponedeljek.

§ Našla sta se dva ženska prsta. Vprašati pri Magerl, Frankopanova cesta 19.

Mala oznanila.

Največje so skrbi, če »Lebin« ali »Egal« kreme pri hiši ni! 822 3-1

Otroški voziček se po ugodni ceni proda. Vprašati v Vetrinjski ulici 14/I. nad. 823 2-1

Na prodaj dobro ohranjeno žensko kolo znamke »Styria«. Kričevina št. 196. 824

Viii podobna hiša z vrtom Magdalenska ul. 16 s 4 stanovanji se proda. Stanovanje na razpolago. Kupei se naj oglašijo pri posestniku v I. nadstropju na levo dne 2. maja od 8. ure naprej. 825

Dve postelji mehki les 4 200 D, ženi vložki, madrace, 2 kuhinjske kredence 4 400 D, omara mehki les, omara trdi les, stolice 4 40 D, miza 75 D, zrcalo 370 D, preproga, otroški voziček, plišast divan, ura, postelje trdi les. Vpraša se: Rotovski trg 8, I. nad. levo, Zidanšek. 827

One dve gospodični, (ena s črno obvezo čez lice), ki sta se v sredo med 15. in 16. uro sprehajale po Aleksandrovi cesti ter obstale pred izložbo kinoslik pri trgovini Turad, se naprošata, da oddasta naslove v upravi. 828

Glavovir (Stutzflügel), dobro ohranjen, se proda. M. Ornik, Aleksandrova 64. 816 2-2

S 1. majem 1923 se sprejme na hrano

več boljših gospodičen

pri Serajnik, Jože Vošnjakova ulica št. 19, I. nadstropje.

Zamenjava stanovanja.

Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov pove uprava.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnije so kakor usnena! Najbolje varstvo proti viagi i mraza!

Pekovski pomočnik

prvovrsten predpečnik (Helfer), z večletno prakso, se sprejme za stalno v parno pekarno v Ljubljani. Ponudbe s spričevali pod »Prvovrsten predpečnik« na upravo tega lista. 821 2-1

CEMENT

gips, strešna lepka, karbolinej, drvcement, vat-proof, apno, izolacijsko lepenco, mavčne plošče, pravi Hatschek eternit i. t. d. nudi po tovarniških cenah

Material, dr. z o. z. Ljubljana, Miklošičeva 13. Telefon 716. 815

OPEKA

slama, koruza, krompir, seno, oves, premog, drva, les. volna

itd. se dobi pri

ANDREJU OSET
Aleksandrova c. 57. Tel. 68
689 **MARIBOR.** 10-9

Osebni avto

s šestimi sedeži, izvrstnim motorom ter dobrimi plašči, se takoj proda. Naslov se izve v upravi »Tabora«. 807 2-3

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra. (Dalje.) (79)

De Bernis je imel ramo in roko zavezani, — in kralj, ko ga je opazil, mu je rekel glasno:

»Ali ste ranjeni, gospod?« —
»Da, sire,« — je odvrnil de Bernis, — »malo pritiskal sem si ramo.« —
»Morate pa tedaj počivati!« — je pristavil kralj vljudno.

»Sire, za moje zdravje ni primernejšega počitka, kot biti v navzočnosti vašega veličanstva.«

Kralj se je nasmehnil prenapeti besedi, a povedel je de Bernisa k oknu in se razgovarjal z njim.

Ko je kralj zapustil de Bernisa, se je zdelo najvišjim gospodom primerno, da se obvestijo o rani. De Bernis se ni bil užival takega zanimanja. — Nekateri so želeli zvedeti za vzrok skrivnostne rane, ali on ni v tem oziru ničesar izpovedal, ampak lahko hōdil od skupine do skupine, sprejemal in delil pozdrave in polkone. — Vsi so ga začeli občudovati in našli so na njem mnogo dobrih lastnosti, katerih do tedaj sploh niso pričakovali od njega. — De Bernis je bil na cesti proti sreči.

Proti desetim je šel kralj v svoje sobe ter se prepustil svojemu strežniku Lebel.

De Bernis je radosten stopal po stopnicah v svojo sobo, kajti kralj je naročil, da mora ostati na gradu kot gost kralja.

Mislil je medtem veselo misli: »Kakor se mi zdi, sem pač boljše naredil, da nisem šel k gospodu Jakobu. — Živijo kralj, in to še posebej, če drži svoje obljube. — In zakaj bi jih pač ne držal?«

Medtem je dospel do svoje sobe, odprl vrata in zagledal, da sedi nekdo pri kamini, pred gorkim ognjem.

Prva misel je bila, da se je morda zmotil, ali hitro se je prepričal, da je v svoji sobi.

Vstopil je tedaj, zaprl vrata ter stopil k reznanu.

»Srečen sem, da vas vidim, — posebno pa če mi poveste, s kom imam čast...« —

Zadnje besede so mu ostale v grlu. — Neznane se je bil obrnil in vstal. — Bernis ga je mahoma predobro spoznal. Bil je gospod Jakob, njegov predstojnik, strahovit poveljnik, grozni gospodar, — vsemogočen, vseveden!

»Gospod,« — je zajecjal, — »monsignor!«

Upognil je koleno in postal bleđ.

»A oni mu je rekel:

»Umirite se, — vzdignite se in glejte mi v obraz. — Česa se bojite? — Da so me videli vstopiti? — Lahko se pomirite!«

»Oh, monsignor!«

»Torej, ali imate kak greh na vesti, le izpovejte ga, moj sin. — brez strahu. Saj veste, da naš sveti red, — čeprav neizprosen za hinavce, lažnjivce in izdajalce, je zmeraj pripravljen odpustiti onim, ki se resnično kesajo. — Povejte torej brez strahu, poslušam vas!«

Gospod Jakob se je zopet vsedel.

De Bernis je bil uničen.

Ali hitro se je odločil in z trdnim glasom je odgovoril:

»Monsignor, moram se kesati nekega greha, — to je, da vas nisem takoj obvestil o dogodkih minule noči.«

»To ni tako hudo,« — je mirno odgovoril gospod Jakob, — »sicer pa imate izgovor.«

De Bernisa so te besede potrlje. — Zdelo se mu je, da je grozna ironija v besedah predstojnika.

»Ah, — to ne, monsignor,« — mu je odgovoril. — »Vendar, — saj ste ranjeni! — To je pač dovolj vzroka!«

»Res je, monsignor,« — je odgovoril de Bernis vzradošen. »Nisem pomislil.«

»Na kaj, na vzrok ali na rano? — Kdo vas je ranil? — Vitez?«

»Da, monsignor!«

»S sabljo?«

»Ne, — mala luknjica!«

»Tedad svinec! — Glejte, sin moj, imam tu izborno mazilo proti strelnim ranam. — Pustite, da vam obvežem jaz rano, — in jamčim vam za skorajšnje okrevanje!«

»Monsignor, nikoli ne bom dovolil,« — je zastokal de Bernis, ves prepadel, — »vaša dobrotla me je vsega zmedla!«

»Malenkosti, le kar pustite, — vam pravim!«

Medtem je bil že izvlekel malo stekleničico iz žepa in prijel za dozdevno ranjeno roko.

De Bernis je strahoma stopil dva koraka nazaj, in padel na kolena.

»Monsignor, storite z menoj, kar hočete, — lagal sem, — jaz nisem ranjen,« — je hlebetal.

»To je pa že bolj resno!« — je vzkliknil gospod Jakob čez par trenutkov.

»Laži! — Vi pač veste, kako kaznujemo laži nižjih proti višjim, — posebno in temveč pa laži generalnemu predstojniku reda. — Ni drugega, kot le jeden sam način, da zadobite odpuščanje, namreč, da izpoveste vse z največjo natančnostjo. — Ako ste imeli kake slabe namene, ako vas je demon častihlepja zavedel, povejte mi, da vam razsoditi in videli bom!«

»Monsignore,« — je rekel de Bernis in vstal, — »nobene druge pomanjkljivosti nisem zagrešil, kot to, da vas nisem takoj obvestil, kakor je bila moja dolžnost.«

Gospod Jakob je šel brez vsake besede do stola, kjer je bil njegov plašč, ga ogrnil ter hotel proti vratom.

»Kaj delate gospod,« — je vprašal de Bernis s trepetajočim glasom.

»Kaj delam?« — je ponovil s plamtečimi očmi in veličastnim izrazom: »Za-

puščam zgubljeno ovco, ki se brani vrniti se v stajo. — Bežim iz te sobe, kjer že zrak diši po izdajstvu, po laži! — Spomnite se lista, katerega ste podpisali. — Spomnite se, da ste prisegli, da boste služili zadevam našega reda pred zadevami kralja, proti zadevam kralja. —

Jutri, — ali kaj pravim, še danes zvečer bo ta list v rokah kralja Ludvika XV. — Pred malo časa vas je odlikoval in še to noč, ko ste sanjali o sreči, bodre zdihovali v Bastilji. — Tamkaj boste lahko delali naklepe, kako bi nas izšli, — ali, — najbrže bo trajalo vaše premišljevanje tamkaj za vedno!«

»Usmiljenje, usmiljenje, monsignor!« — je jecjal de Bernis. — »Kesam se, — a vi ste neusmiljeni! Kesam se, — kesam se!«

»Torej,« — je nadaljeval gospod Jakob, — »vi ste si mislili: Ne bom obvestil svojega predstojnika o tem, kar je važno za njega, — služil bodem ti perversnosti kralja in povselp se bodem toliko bolj hitro na višja mesta. — Neumnež, saj imate vendar dovolj dokazov, da jaz vse vem v pravem času!«

»Odpustite mi, monsignor!« — je vzkliknil de Bernis. — »Odkritostno se izpovem, častihlepje me je zavedlo, da sem zapustil pravo pot. — Ali pripravljem sem povrtni se, a ne iz strahu, da se moje sanje ne uresničijo, ali pa da se bojim Bastilje, — monsignor vi pač veste, da se za jedne sanje, ki izginejo, poraja dvajset drugih, in tudi iz najbolj skrivne celice se dobi izhod. — Vi poznate mojo dušo in njene želje. — Monsignore, kesam se, ker res opazim, da ste močnejši, občudujem vas in čustvo, ki ga gojim za vas, je pač slično oboževanju. — Bodite milostljiv, plemenit, saj veste, da sem v stanu popraviti tudi največje nesreče.«

(Dalje prihodnjič.)

Pristopajte k CMD!